

УДК 342.533 (477)

---

**Н. С. Погребняк**, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України  
ORCID ID: 0000-0001-5326-2045

## АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ЯК ПОСТІЙНО ДІЮЧИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ПАРЛАМЕНТУ

---

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню питань правового статусу Апарату Верховної Ради України. Доведено, що Апарат Верховної Ради України є структурним елементом парламенту та елементом в механізмі держави, державному апараті. Апарат Верховної Ради України хоча і утворюється відповідно до Конституції України, але не наділяється державно-владними повноваженнями, і в рамках встановленої для нього компетенції реалізує функції по обслуговуванню парламенту, а не функції держави. Він лише сприяє реалізації функцій парламенту, рівно як і реалізації державних функцій. Допоміжна роль Апарату при відсутності у нього статусу самостійного державного органу, означає, що він не може функціонувати відокремлено від Верховної Ради України, в автономному режимі, а утворює разом з останньою специфічну цілісність, а саме парламент як державну установу.*

***Ключові слова:** апарат державного органу влади, Апарат Верховної Ради України, Верховна Рада України, державна влада, орган державної влади, парламент, правовий статус*

**Постановка проблеми.** Ускладнення державного і політичного життя, конституційно-правові перетворення в країні привертають пильну увагу до удосконалення організації і діяльності органів публічної влади, у тому числі їх допоміжних інституцій. Не є винятком у цьому аспекті парламент та його апарат. Адже проблема якісного, професійного і своєчасного законотворення, позбавленого двозначності застосування майбутніх законів, визначає рівень урегулювання суспільних відносин, досягнення консенсусу в ході соціального діалогу між громадськістю і загальнодержавним колегіальним законодавчим органом, сприяє збалансуванню інтересів різних прошарків громадянського суспільства.

Рух України у напрямку євроінтеграції активізували вплив парламенту на політичне життя України. Виклики, які на сьогодні стоять перед українським парламентом, вимагають осучаснення інструментарію реалізації законодавчим органом та його допоміжною службою своїх функцій і компетенції. Реформування Апарату Верховної Ради України має здійснюватися в напрямку посилення його ролі в умовах адаптації національної правової системи до права ЄС.

Місце і роль апарату в структурі парламенту визначаються його розвиненістю і ефективністю і залежать від нормативного забезпечення діяльності, ролі та місця самого представницького органу в правовій системі держави, рівня розвитку громадянського суспільства, ступеня демократичності державного механізму. Налагодження системи ефективної взаємодії апарату з іншими елементами у структурі парламенту є одним із основних орієнтирів у напрямку забезпечення якісної і продуктивної діяльності законодавчого органу державної влади.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, що стосуються діяльності парламенту, питання місця і ролі апарату в структурі законодавчого органу залишається вивченим фрагментарно. Досліджувана проблема аналізувалася такими вченими-практиками: А. М. Колодій, А. І. Кулакова, А. Ю. Олійник, М. Ю. Парамонова, В. Е. Теліпко, В. І. Шевелєв, О. І. Ющик, О. Н. Ярмиш та інші. В Україні комплексне наукове дослідження на дисер-

таційному та монографічному рівні цієї проблеми не проводилося.

**Метою статті** є визначення місця правового статусу апарату Верховної Ради України як постійно діючого структурного підрозділу парламенту.

**Виклад основного матеріалу.** Аналіз означеного питання слід розпочати з визначення поняття «структура», під яким розуміють порядок, певний взаємозв'язок, взаєморозположення і упорядкування чого-небудь. Поняття «структура» (від латинського – *structura*) відносно влаштування державного апарату вживається часто поряд з терміном «ієрархія» (від грецького – *hierarchia*) – розположення частин від нижчого до вишого. Ієрархічно організовані форми існують у всіх сферах об'єктивної реальності. В силу структурованості (наявність власної будови, зумовленої цілями, завданнями, функціями, які здійснює відповідний орган) як невід'ємної ознаки будь-якого органу публічної влади [1, с. 97], у структурі парламенту вирізняється апарат, який здійснює організаційне, аналітичне, правове, експертне, кадрове, комунікаційне, матеріально-технічне та інше забезпечення легіслатури.

Якщо розглядати парламент з усіма структурами, процедурами як свого роду систему з внутрішніми елементами і зв'язками, то слід відмітити певну самостійність останніх у межах своїх функцій та повноважень, які водночас складають нерозривне ціле і можуть повноцінно діяти лише за наявності внутрішньо організаційних зв'язків.

Структура Апарату Верховної Ради України певною мірою обумовлена структурою Верховної Ради України. Умовно апарат парламенту нашої держави на основі структурного критерію можна розділити на дві частини: перша обслуговує діяльність спікера легіслатури, його заступників, депутатські фракції і групи, комітети та комісії; друга – має функціональне навантаження і відповідає за правове, наукове, організаційне, документальне, інформаційне, кадрове, фінансово-господарське, матеріально-технічне, соціально-побутове та інше забезпечення діяльності Верховної Ради України, народних депутатів України. Так, забезпечення посади голови парламенту обумовлює наявність Секре-

таріату Голови Верховної Ради України. Відповідно, створені Секретаріат Першого заступника Голови Верховної Ради України та Секретаріат заступника Голови Верховної Ради України. Існують також апарати депутатських фракцій і груп, комітетів у формі секретаріатів. Ієрархія у цих випадках будується за принципом підпорядкування керівникам відповідних органів. Діяльність народних депутатів України обслуговує штат помічників-консультантів, які здійснюють свої повноваження на постійній основі та на громадських засадах. Підбір їх на роботу, порядок визначення їм розміру заробітної плати в межах кошторису витрат на помічників-консультантів парламентаря визначають їх ієрархію підпорядкування безпосередньо народному обранцю. До другої частини Апарату Верховної Ради України слід віднести головні управління, управління, відділи, сектори.

З'ясування місця апарату у структурі парламенту вимагає визначення його якісної характеристики як постійно діючого робочого структурного підрозділу легіслатури, відповіді на питання чи є він державним органом. У науковій сфері по-різному тлумачать термін «допоміжна» інституція того чи іншого органу публічної влади. Одні вважають, що це державний орган, який не наділений державно-владними повноваженнями і виконує в основному функції координації, підготовки робочих документів, експертних висновків і консультацій. Інші до категорії «допоміжні» відносять усі апарати вищих органів – законодавчої, виконавчої і судової як «допоміжні» органи державних органів в механізмі держави. Втім, апарат є елементом в структурі парламенту [2, с. 66; 7].

Для з'ясування природи досліджуваної інституції звернемося до наявного нормативного матеріалу. Так, згідно Положення про нього [3] Апарат Верховної Ради України є постійно діючим органом, який здійснює відповідне забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України.

Аналіз нормативної бази, яка складає основу діяльності допоміжних служб публічної влади, свідчить про відсутність єдиного визначення поняття «апарат». Так, Апарат Ради національної безпеки і оборони України визначений як державний орган

(п. 1) [4]; посадові особи якого є державними службовцями. Положення про апарати інших органів державної влади не визначають їх як державні. Як постійно діючий допоміжний орган визначено статус Офісу Президента України [5]. Він є юридичною особою; його працівники є державними службовцями. Проте вказівка на те, що це державний орган, відсутня. На думку С. Г. Серьогіної, апарат глави держави не є органом державної влади; це – адміністративний апарат Президента, який вступає у правовідносини з іншими органами тільки від імені й за дорученнями глави держави [ 6 ]. Постійно діючим органом з цивільно-правовим статусом юридичної особи (п. 26) [7] є і Секретаріат Кабінету Міністрів України .

В цілому у нормативних актах по-різному визначається дефініція апаратів органів державної влади: в одних зустрічається слово «орган» або просто «апарат», вказується на їх допоміжний, постійний характер; в інших – визнаються права юридичної особи; за посадовими особами закріплюється статус державних службовців; містяться положення про фінансування з Державного бюджету. І лише один з досліджених актів визначає статус апарату як допоміжного органу, вказуючи, що він є державним органом. Припускаємо, що такий підхід є відображенням суперечностей, які існують у науці.

Поняття «Апарат Верховної Ради України», на нашу думку, слід розглядати через аналіз понять «влада», «державна влада», «державний апарат», «державний орган», «апарат державного органу влади».

У сучасних наукових дослідженнях зустрічаються різні значення терміну «влада». В аспекті досліджуваного питання нашу увагу привертає публічна (політична і державна) влада. У науковій літературі «влада» розглядається як: субстанція (належність, предмет володіння якого-небудь діючого суб'єкта – особи, державного органу і ін.); відношення між суб'єктами; явище, яке має свої витоки, у тому числі соціальні. Існує конфліктна концепція влади (пов'язана з асиметричним положенням суб'єктів), дистрибутивна концепція, функціональна концепція (поняття влади пояснюють як функцію, яка витікає зі складного комплексу актів вибору у системних взаємодіях).

Поняття «державна влада» у зарубіжній та вітчизняній науковій літературі розглядають як: відношення між певними суб'єктами; орган влади; функції державного механізму; сукупність повноважень; прояв організованої сили; організоване керівництво справами; систему державних органів; одну з суттєвих властивостей держави (здійснюється особливим державним апаратом) [8, с.78].

Державна влада має у своєму розпорядженні специфічний апарат (механізм) для здійснення своїх завдань і функцій, якого не мають інші влади [9, с.85]. Персоніфікація поняття «влада» проявляється через її носія – конкретну особу або певну структуру (орган, групу), наділених правом і які мають реальну можливість здійснювати владний вплив на інших осіб. Як бачимо, поняття «державна влада» є взаємопов'язаним з поняттям «державний апарат». Останнє у науковій літературі розглядають у двох значеннях: 1) структурному – сукупність органів, перш за все виконавчих (адміністративних), які здійснюють управління державою; 2) кадровому – певним способом організована сукупність службовців (кадри, персонал держслужби), зайнятих щоденною роботою по здійсненню виконавчо-розпорядчої діяльності держави.

Тлумачні словники містять наступні визначення поняття «апарат». Апарат [від лат. apparatus – спорядження, обладнання]: 1) прилад, пристрій для виконання якої-небудь певної роботи (*літальний апарат, телефонний апарат*); 2) велика установа або сукупність установ, що обслуговують яку-небудь ділянку управління чи господарства (*державний апарат, судовий апарат*); 3) сукупність працівників таких установ; штат (*апарат міністерства, працевдатний апарат*); 4) сукупність органів, що виконують яку-небудь функцію (фізіологічне поняття: *вестибулярний апарат, голосовий апарат*); 5) примітки, покажчики та інші допоміжні відомості до видання *довідковий апарат*) [10, с. 28]; 6) метод, спосіб дослідження (*математичний апарат*) [11, с. 72].

У літературі науковці по-різному окреслюють статус апарата парламенту. Так, Ю. С. Шемшученко розглядає його як сукупність служб [12, с. 126]. О. Ю. Лялюк, наводячи визначення Апарату як органу Верховної Ради України (відповідно до По-

ложення про Апарат), відмічає, що він є допоміжним підрозділом парламенту [13, с. 127].

У загальній теорії держави і права «державний апарат» розглядають як сукупність державних органів, їх ланок і підрозділів, уповноважених безпосередньо здійснювати державну владу та управління, які спираються у своїй діяльності на можливість застосування примусу. Поняття «державного апарату» є узагальнюючим і охоплює всю сукупність різноманітних за конкретним спрямуванням діяльності державних органів [8, с. 126]. У літературі словосполучення державний орган іноді вживається як рівнозначне поняттю орган державної влади. Інколи державний орган розуміють більш широко: в його поняття входить і орган державної влади, і орган, який обслуговує його роботу, тобто апарат.

Вчені-правники по-різному дають визначення поняття «державного органу». Упорядкувати науковий матеріал з метою створення цілісної концепції державного органу спробувала Л. Р. Наливайко у монографії «Державний лад України: теоретико-правова модель» [14].

Поняття «орган» (від грец. *organon* – знаряддя, інструмент) тлумачиться як організація, установа, яка виконує певні функції в галузі державного управління [15, с. 606]. У загальній теорії держави і права «державний орган» визначається як структурно виокремлений, внутрішньоорганізований колектив державних службовців, які посідають визначені законодавством посади, наділені відповідною компетенцією для виконання певних владно-управлінських функцій і завдань держави [8, с. 78]. Українські конституціоналісти орган держави (державний орган) визначають як відносно самостійну, організаційно та структурно відокремлену частину державного механізму, утворену відповідно до Конституції та законів України, наділену державно-владними повноваженнями, а також правовими та матеріальними ресурсами, необхідними для здійснення завдань і функцій держави [16, с. 238].

На нашу думку, Апарат Верховної Ради України хоча і утворюється відповідно до Конституції України, але не наділяється державно-владними повноваженнями, і в рамках встанов-

леної для нього компетенції реалізує функції по обслуговуванню парламенту, а не функції держави. Він лише сприяє реалізації функцій парламенту, рівно як і реалізації державних функцій.

«Державний орган» – складне утворення і включає два відносно виокремлені підрозділи, один з яких здійснює статутні повноваження цього органу, а інший – апарат державного органу – виконує допоміжні функції. Завданням останнього є забезпечення виконання державним органом своїх повноважень [15, с. 127]. При цьому слід розрізняти апарат державного управління та апарат органів державного управління. До останнього входять певні структурні підрозділи, які за своїм характером мають консультативне та інше допоміжне чи обслуговуюче значення щодо виконання відповідними органами покладених на них державно-владних повноважень [17, с. 127]». Звідси апарат органу державного управління не є органом державного управління, він є його структурним підрозділом.

Якщо виходити з розуміння «державного органу» у вузькому значенні, то апарат парламенту є частиною органу державної влади в державному апараті. Власне, він є елементом державного механізму. За широкого підходу апарат легіслатури не є органом державної влади. Аргументацією цього є те, що досліджувана інституція не має специфічної ознаки органу державної влади – публічно-владного характеру. Її діяльність не оформлюється у вигляді офіційних юридично значимих рішень від імені парламенту чи органів останнього. Апарат орієнтований на забезпечення розробки проектів таких державно-владних рішень і в значній мірі його робота супроводжується усними рішеннями і наказами. Апарат парламенту є установою, яка відноситься до неспецифічної («невладної») частини державного механізму. Такі установи не мають владних повноважень. Такого роду владні повноваження можуть бути тільки у органа управління – керівника, директора і т.д., причому виключно в рамках даної установи. У цьому аспекті повноваження Керівника Апарату Верховної Ради України є владними.

У юридичній літературі майже всі дефініції «державного органу» вказують на місце державного органу у структурі дер-

жавного апарату, на його невід'ємність як елементу механізму держави та державно-владні повноваження.

Серед безлічі визначень поняття «державний апарат» особливу увагу привертає його характеристика як «сукупності органів, за допомогою яких практично здійснюється державна влада [18, с. 422]»; «сукупності державних органів, їх ланок і підрозділів, уповноважених здійснювати державну владу та управління, які спираються на можливість застосування примусу [19, с. 118]»; органу державного управління [20]. Управлінський характер роботи апарату парламенту проявляється у здійсненні повноважень по забезпеченню діяльності законодавчого органу державної влади.

Отже, Апарат Верховної Ради України є структурним елементом парламенту та елементом в механізмі держави, державному апараті. Серед дослідників є твердження про відносну самостійність апарату парламенту. На нашу думку, відносна самостійність апарату парламенту підтверджується нормою положення про нього, якою визначається цивільно-правовий статус допоміжної інституції як юридичної особи. Відносно самостійний характер апарату легіслатури проявляється у можливості укладення договорів його представниками з юридичними і фізичними особами на виконання робіт, надання послуг, пов'язаних із забезпеченням діяльності законодавчого органу у випадках, коли ці роботи (послуги) не можуть бути виконані (надані) персоналом апарату парламенту. Апарат Верховної Ради України має власну компетенцію, закріплену у відповідному положенні. Однак відносна самостійність апарату обмежується рамками забезпечення належного функціонування органу законодавчої влади. А це вказує на допоміжний характер досліджуваної структури, яка хоча і є елементом механізму держави, державного апарату, все-таки є і частиною у структурі органу публічної влади – Верховної Ради України і діє від свого імені, але в рамках обслуговування останньої. Тому погоджуємося з твердженням О. Н. Ярмиша, що Апарат Верховної Ради України не має статусу самостійного органу державної влади [21, с. 278]. Допоміжна роль Апарату при відсутності у нього статусу самостійного державного органу, означає, що він не може функ-

ціонувати відокремлено від Верховної Ради України, в автономному режимі, а утворює разом з останньою специфічну цілісність, а саме парламент як державну установу.

Висновки. Таким чином, залежно від підходу (системного, кадрового, структурного, широкого чи вузького) можна по-різному визначити дефініцію Апарату Верховної Ради України. Зокрема, Апарат Верховної Ради України може розглядатися як:

1. Допоміжний конституційно визначений суб'єкт конституційно-правових відносин; учасник офіційної діяльності Верховної Ради України, спрямованої на розробку, прийняття законів та введення їх в дію (законодавчого процесу).
2. Допоміжна служба при парламенті для забезпечення парламентської діяльності.
3. Частина державного апарату, елемент механізму держави.
4. Постійно діючий, відносно самостійний, допоміжний структурний підрозділ Верховної Ради України, наділений цивільно-правовим статусом юридичної особи, структурні утворення, посадові особи, фахівці та обслуговуючий персонал якого об'єднані загальною метою — підготовкою до розгляду парламентом законопроектів; і складають систему, очолювану вищою посадовою особою, наділену владними повноваженнями, — Керівником Апарату; напрямками якого є організаційне, інформаційне, аналітичне, правове, кадрове, комунікаційне, документальне, експертне, матеріально-технічне, контрольне та інше забезпечення основ діяльності Верховної Ради України.

#### Список використаних джерел :

1. Сербюгіна, С. Г. Система і будова місцевих рад : сучасний стан та перспективи розвитку [Текст] // Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів : Монографія / В. Я. Тацій, Ю. М. Тодика, І. І. Бодрова, С. В. Болдирев [та ін.]. ; за ред. Ю. М. Тодики / Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. — Х. : Право, 2009. — С. 86–127.
2. Кислий, П. Становлення парламентаризму в Україні : на тлі світового досвіду. / П. Кислий, Ч. Вайз: Монографія. К., 2000. 174 с. Режим доступу: [http://pdp.org.ua/files/stanovlennya\\_parlamentaryzmu\\_kyslyi.pdf](http://pdp.org.ua/files/stanovlennya_parlamentaryzmu_kyslyi.pdf).

3. Положення про Апарат Верховної Ради України: Розпорядження Голови Верховної Ради України № 769 від 25.08.2011 р. (зі змінами) – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/769/11-%D1%80%D0%B3>.
4. Положення про Апарат Ради Національної безпеки і оборони України / Питання Апарату Ради національної безпеки і оборони України: Указ Президента України № 1446/2005 від 14.10.2005 р. (зі змінами). Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1446/2005>.
5. Положення про Офіс Президента України: Указ Президента України від від 25 червня 2019 року № 436/2019 (зі змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019#Text>
6. Сербогіна, С. Г. Організація роботи Президента України. В кн.: Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Міністерство освіти і науки України, Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого; за ред. С. Г. Сербогіної. Х. : Право, 2004. С. 146–170 с.
7. Про затвердження Положення про Секретаріат Кабінету Міністрів України : постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2009 р. № 850 (зі змінами). Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/850-2009-%D0%BF>.
8. Цвік, М. В. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко [та ін.]. / Міністерство освіти і науки України, Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого; за ред. д – ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків: Право, 2011. 584 с.
9. Рабінович, П. М. Державна влада: Юридична енциклопедія: в 6 т. / Національна академія наук України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана; редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) [та ін.]. К.: Укр. енцикл., 1999. Т. 2: Д – Й. 744 с.
10. Великий тлумачний словник сучасної української мови / В. М. Білоножко, В. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк [та ін.]. / Інститут української мови НАН України, Інститут мовознавства НАН України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» ім. Т. Шевченка; за ред. П. М. Мовчан (кер. видав. проекту), В. В. Німчук, В. Й. Клічак. – К.: Вид-во «Дніпро», 2009. 1332с.
11. Словник іншомовних слів [Текст] / видання друге, випр. і допов.; за ред. акад. АН УРСР О. С. Мельничука. – К. : Головна редакція Укр. радянської енциклопедії. 1985. 966 с.

12. Шемшученко, Ю. С. Апарат Верховної Ради України. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана; редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова), М. П. Зяблюк, В. П. Горбатенко [та ін.]. К.: «Укр. енцикл.», 1998. Вид-во «Юридична думка». К., 2011. Т. 1: А – Г. С. 126.
13. Лялюк, О. Ю. Структура, функції та організація роботи апарату Верховної Ради України. В кн.: Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник / І. І. Бодрова, С. В. Болдирев, В. О. Величко [та ін.]; за ред. С. Г. Серьогіної. 2-ге вид., переробл. і допов. / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Х.: Право, 2011. С. 125–129.
14. Наливайко, Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: Монографія. Х.: Право, 2009. 600 с.
15. Сучасний тлумачний словник української мови: 65 000 слів; за заг. ред. В. В. Дубчінського. – Х.: ВД «ШКОЛА», 2006. 1008 с.
16. Веніславський, Ф. В. Конституційна система державних органів України. В кн.: Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Міністерство освіти і науки України, Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого; за ред. В. П. Колісика, Ю. Г. Барабаша. Х.: Право, 2008. С. 237–251.
17. Авер'янов, В. Б. Апарат державного управління. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана; редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) [та ін.]. К.: «Укр. енцикл.», 1998. Вид-во «Юридична думка». К., 2011. Т. 1: А – Г. С. 127.
18. Авер'янов, В. Державний апарат. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана; редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) [та ін.]. К.: Укр. енцикл., 1999. Т. 2: Д – Й. С. 422.
19. Петришин, О. В. Механізм держави і державний апарат. В кн.: Загальна теорія держави і права: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Богачова [та ін.]; за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. Х.: Право, 2002. С. 118.
20. Наливайко, Л. Р. Виконавча влада і державне управління в Україні: діалектика співвідношення. Актуальні проблеми державного управління на новому етапі державотворення: матеріали наук. – практ. конф. за міжнар. участю (присвяч. 10 – річчю Академії), Київ, 31 трав. 2005 р.: у 2 т.; за заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. К.: Вид-во НАДУ, 2005. Т. 1. С. 76–77.

21. Ярмиш, О. Н. Парламентське право України: навч. посібник / кол. авт. О. Н. Ярмиш, О. В. Марцеляк, Ю. М. Коломієць [та ін.]; за ред. д-ра юрид. наук, проф. О. Н. Ярмиша. Харків: Вид – во Харківського національного університету внутрішніх справ, 2007. 498 с.

**References :**

1. Serohina, S. H. (2009). Systema i budova mistsevykh rad : suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Tekst] // Problemy funktsionuvannia mistsevykh rad ta yikh vykonavchykh orhaniv : Monohrafiia / V. Ya. Tatsii, Yu. M. Todyka, I. I. Bodrova, S. V. Boldyriev [ta in.]. ; za red. Yu. M. Todyky / Natsionalna yurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho. – Kh. : Pravo. pp. 86–127.
2. Kyslyi, P. (2000). Stanovlennia parlamentaryzmu v Ukraini : na tli svitovoho dosvidu. / P. Kyslyi, Ch. Vaiz: Monohrafiia. Kuiv. URL: [http://pdp.org.ua/files/stanovlennya\\_parlamentaryzmu\\_kyslyi.pdf](http://pdp.org.ua/files/stanovlennya_parlamentaryzmu_kyslyi.pdf).
3. Polozhennia pro Aparat Verkhovnoi Rady Ukrainy: Rozporiadzhennia Holovy Verkhovnoi Rady Ukrainy № 769 vid 25.08.2011 r. (zi zminamy). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/769/11-%D1%80%D0%B3>.
4. Polozhennia pro Aparat Rady Natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy № 1446/2005 vid 14.10.2005 r. (zi zminamy). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1446/2005>.
5. Polozhennia pro Ofis Prezydenta Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25 chervnia 2019 roku № 436/2019 (zi zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019#Text>
6. Serohina, S. H. (2004). Orhanizatsiia roboty Prezydenta Ukrainy. V kn.: Derzhavne budivnytstvo i mistseve samovriaduvannia v Ukraini: pidruchnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv / Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Natsionalna yurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho; Kharkiv : Pravo. pp. 146–170 s.
7. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Sekretariat Kabinetu Ministriv Ukrainy : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12.08.2009 r. № 850 (zi zminamy). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/850-2009-%D0%BF>.
8. Tsvik, M. V.(2011). Zahalna teoriia derzhavy i prava: pidruchnyk dlia studentiv yurydychnyykh vyshchyykh navchalnykh zakladiv / M. V. Tsvik, O. V. Petryshyn, L. V. Avramenko [ta in.]. / Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Natsionalna yurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho; za red. d – ra yuryd. nauk, prof., akad. APrN Ukrainy M. V. Tsvika, d-ra yuryd. nauk, prof., akad. APrN Ukrainy O. V. Petryshyna. Kharkiv: Pravo.
9. Rabinovych, P. M. (1999). Derzhavna vlada: Yurydychna entsyklopediia: v 6 t. / Natsionalna akademiia nauk Ukrainy, Instytut derzhavy i prava

- im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy, Vyd-vo «Ukr. entsykl.» im. M. P. Bazhana; redkol.: Yu. S. Shemshuchenko (holova redkol.) [ta in.]. K.: Ukr. entsykl., Voll. 2: D – Y. 744 s.
10. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy / V. M. Bilonozhko, V. A. Buriachok, H. M. Hnatiuk [ta in.]. / Instytut ukrainskoi movy NAN Ukrainy, Instytut movoznavstva NAN Ukrainy, Vseukrainske tovarystvo «Prosvita» im. T. Shevchenka; P. M. Movchan V. V. Nimchuk, V. Y. Klichak. (Eds./). Kuiv: Vyd-vo «Dnipro», 2009.
  11. Slovnyk inshomovnykh sliv [Tekst] / vydannia druhe, vypr. i dopov.; za red. akad. AN URSS O. S. Melnychuka. – K. : Holovna redaktsiia Ukr. radianskoi entsyklopedii. 1985.
  12. Shemshuchenko, Yu. S. (2011). Aparat Verkhovnoi Rady Ukrainy. Yurydychna entsyklopediia: v 6 t. / Nats. akad. nauk Ukrainy, In-t derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy, Vyd-vo «Ukr. entsykl.» im. M. P. Bazhana; redkol.: Yu. S. Shemshuchenko (holova), M. P. Ziabliuk, V. P. Horbatenko [ta in.]. K.: «Ukr. entsykl.», 1998. Vyd-vo «Iurydychna dumka». K.,. Voll. 1: A – H. p. 126.
  13. Lialiuik, O. Yu. (2011). Struktura, funktsii ta orhanizatsiia roboty aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy. V kn.: Derzhavne budivnytstvo i mistseve samovriaduvannya v Ukraini : pidruchnyk / I. I. Bodrova, S. V. Boldyriev, V. O. Velychko [ta in.]; za red. S. H. Serohinovi. 2-he vyd., pererobl. i dopov. / Ministerstvo osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy, Natsionalnyi universytet «Iurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho». Kh.: Pravo, pp. 125–129.
  14. Nalyvaiko, L. R. (2009). Derzhavnyi lad Ukrainy: teoretyko-pravova model: Monohrafiia. Kh.: Pravo.
  15. Suchasnyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy: 65 000 sliv ; V. V. Dubchinskoho.(Ed.). (2006). – Kh.: VD «SHKOLA».
  16. Venislavskiy F. V. (2008). Konstytutsiina systema derzhavnykh orhaniv Ukrainy. V kn.: Konstytutsiine pravo Ukrainy : pidruch. dlia stud. vshch. navch. zakl. / Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Natsionalna yurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho; za red. V. P. Kolisyka, Yu. H. Barabasha. Kh.: Pravo, pp. 237–251.
  17. Aver'ianov, V. B. (2011). Aparat derzhavnoho upravlinnia. Yurydychna entsyklopediia : v 6 t. / Nats. akad. nauk Ukrainy, In-t derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy, Vyd-vo «Ukr. entsykl.» im. M. P. Bazhana; redkol.: Yu. S. Shemshuchenko (holova redkol.) [ta in.]. K.: Vyd-vo «Iurydychna dumka». K.,. Voll 1: A – H. p. 127.
  18. Aver'ianov, V. (1999). Derzhavnyi aparat. Yurydychna entsyklopediia : v 6 t. / Nats. akad. nauk Ukrainy, In-t derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy, Vyd-vo «Ukr. entsykl.» im. M. P. Bazhana; Yu. S. Shemshuchenko (Ed.). K.: Ukr. entsykl., 1999. T. 2: D – Y. p. 422.
  19. Petryshyn, O. V. (2002). Mekhanizm derzhavy i derzhavnyi aparat. V kn.: Zahalna teoriia derzhavy i prava : pidruch. dlia stud. yuryd. spets.

- vysch. navch. zakl. / M. V. Tsvik, V. D. Tkachenko, L. L. Bohachova [ta in.]; M. V. Tsvika, V. D. Tkachenka, O. V. Petryshyna. (Eds.). Kh.: Pravo, p. 118.
20. Nalyvaiko L. R. (2005). Vykonavcha vlada i derzhavne upravlinnia v Ukraini: dialektyka spivvidnoshennia. Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia na novomu etapi derzhavotvorennia : materialy nauk. – prakt. konf. za mizhnar. uchastiu (prysviach. 10 – richchiu Akademii), Kyiv, 31 trav. 2005 r.: u 2 t. ; za zah. red. V. I. Luhovoho, V. M. Kniazieva. K.: Vyd – vo NADU, Voll. 1. pp. 76–77.
21. Yarmysh, O. N. (2007). Parlamentske pravo Ukrainy: navch. posibnyk / kol. avt. O. N. Yarmysh, O. V. Martseliak, Yu. M. Kolomiiets [ta in.]; O. N. Yarmysh (Ed.). Kharkiv: Vyd – vo Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav.

N. S. Pohrebniak

**The Secretariat of the Verkhovna Rada of Ukraine as a Permanent Structural Unit of the Parliament**

**Abstract.** *The article is dedicated to the exploration of the legal status of the Secretariat of the Verkhovna Rada of Ukraine. It is demonstrated that the Secretariat of the Verkhovna Rada of Ukraine is an integral structural component of the parliament and a constituent element in the state's mechanism and governance apparatus. Even though the Secretariat is established in accordance with the Constitution of Ukraine, it is not endowed with sovereign powers. Instead, within its defined competence, it serves the function of supporting the parliament and not the direct functions of the state. It merely facilitates the realization of the parliament's functions, as well as the realization of state functions. The auxiliary role of the Secretariat, coupled with its absence of the status of an independent state body, implies that it cannot operate separately from the Verkhovna Rada of Ukraine or in an autonomous manner. Instead, it forms a specific integral entity with the latter, specifically the parliament as a state institution.*

*The relative autonomy of the parliament's Secretariat is reaffirmed by the provision regarding the Secretariat of the Verkhovna Rada of Ukraine, according to which the civil-legal status of this auxiliary institution is identified as a legal entity. The Secretariat's relatively independent nature is evident in its ability to enter into contracts with legal and natural persons to execute tasks and provide services associated with the legislative body's operations, especially in instances where these tasks (services) cannot be carried out (provided) by the Secretariat's staff. The Secretariat of the Verkhovna Rada of Ukraine has its own competence,*

*set out in the relevant provision. Nevertheless, its relative independence is confined to ensuring the proper functioning of the legislative authority. This points to the auxiliary nature of the examined structure, which, although being a component of the state mechanism and governance apparatus, is still part of the structure of a public authority – the Verkhovna Rada of Ukraine, operating in its name but within the framework of serving the latter.*

*The article highlights that depending on the approach (systemic, personnel-based, structural, broad, or narrow), the definition of the Secretariat of the Verkhovna Rada of Ukraine can be perceived differently. Specifically, it can be seen as: 1) an auxiliary, constitutionally defined participant in the legislative process aimed at the development, adoption, and implementation of laws; 2) a support service alongside the parliament to ensure parliamentary activity; 3) a component of the state apparatus, an element of the state mechanism; 4) A continually operating, relatively independent, auxiliary structural subdivision of the Verkhovna Rada of Ukraine with the civil-legal status of a legal entity, whose structural entities, officials, professionals, and support staff share the common goal of preparing bills for parliamentary consideration; and constitutes a system headed by the highest official endowed with authoritative powers – the Head of the Secretariat. The directions of which include organizational, informational, analytical, legal, personnel, communication, documentary, expert, material-technical, controlling, and other forms of ensuring the fundamental activities of the Verkhovna Rada of Ukraine.*

**Keywords:** *apparatus of the state authority, Secretariat of the Verkhovna Rada of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, state authority, state authority organ, parliament, legal status.*